POSITION PAPER ASSOCIATE DEGREE

Gewenst en hoogwaardig. Dat is een noodzakelijke toetssteen bij onderwijsvernieuwing. Zeven hogescholen zetten samenwerkend de standaard voor een nieuwe vorm van hoger beroepsonderwijs. Ze nemen daarmee het voortouw om te komen tot een landelijk en hoogwaardig netwerk van korte beroepsopleidingen. Succesvol doorlopen van zo'n opleiding leidt tot een Associate degree, een volwaardig en gevalideerd hbo-diploma.

Vier belangrijke drijfveren liggen aan de ontwikkeling van het nieuw type opleiding ten grondslag:

1. De duidelijke en uitgesproken behoefte van het bedrijfsleven
2. De mogelijkheid beter aan te sluiten bij de potentie van studerenden
3. Het vergroten van arbeidsmarktmogelijkheden
4. De ambities van de BV Nederland als kenniseconomie

De zeven hogescholen bekrachtigen hun samenwerking met dit positionpaper. Ze voelen zich individueel en collectief verantwoordelijk voor het niveau en de organisatie; kwaliteitsbewaking, sturing en verantwoording. Het afgelopen jaar hebben ze alle zeven in de ontwikkeling geïnvesteerd en zijn ze daadwerkelijk betrokken bij de planvorming en vormgeving. De Rotterdam Academy heeft model gestaan voor de eerste opzet. De doorontwikkeling gebeurt in collectief verband.

Vernieuwing is de sleutel. Nederland moet het hebben van innovatiekracht. Dat vraagt mede om hoogopgeleide medewerkers met state-of-the-art-vaardigheden en een praktische inslag. Verandering is inmiddels de enige constante. Die dynamiek biedt kansen en uitdagingen aan onderwijs en opleidingen. Thom de Graaf, voorzitter van de Vereniging Hogescholen, wijst in juni van dit jaar op de noodzaak van extra kennis van werkenden, vooral in het middensegment van de arbeidsmarkt. Hij prijst de Associate degree aan als 'de uitgelezen opleiding om die bij- en opscholing te verzorgen'. Minister Jet Bussemaker van OCW noemt in haar kamerbrief van 15 september 2015 de veranderende vraag naar kennis en vaardigheden in het onderwijs. Ze heeft het dan over 'een responsief mbo voor hoogwaardig vakmanschap'. De zeven hogescholen doen daar met hun Ad-initiatief een aansluitend schepje bovenop. Zij geven daarmee ook een antwoord op de aanbevelingen van de commissie Rinnooy Kan om het aanbod van Associate degrees te versterken. Gebundeld, gestandaardiseerd, goed gespreid.

Vraag komt uit de beroepspraktijk. Bernard Wientjes, oud-voorzitter van ondernemerskoepel VNO-NCW, roemt de Ad als een van de mooiste onderwijsinnovaties van de afgelopen tien jaar. Volgens hem maakt het een gerichte upgrading van de beroepsbevolking mogelijk. Hij spreekt van een zelfstandig en waardevol diploma.
De zeven hogescholen hebben uit hun contacten met het bedrijfsleven ook de behoefte aan een dergelijke opleidingen gedestilleerd. Nauwe aansluiting bij de regionale beroepspraktijk speelt dan ook een belangrijke rol bij aard, inhoud, en vormgeving van de Ad's. Samenspraak met bedrijfsleven, overheden en aanpalend beroepsonderwijs in de regio is dan ook vanzelfsprekend. En dat alles vanuit de gemeenschappelijke landelijke standaard en onderlinge afstemming.

Nieuwe wegen worden begaanbaar. Dat geldt zeker voor mbo-4 studenten. Wanneer hun ambitie of actuele studievaardigheid niet leidt tot doorstroming naar een bachelor-opleiding, ligt toch een volwaardige route voor hen open. Af te ronden met één hbo-diploma. Voor havisten is het een goede mogelijkheid om van beroepsonderwijs en –praktijk te proeven. Wanneer dat naar méér smaakt, is doorstroming naar bachelor en eventueel masterniveau goed geregeld. Tot slot bieden Ad-opleidingen voor werkenden passende mogelijkheden voor bij- of herscholing.

Goed voorbeeld, doet goed volgen. De zeven hogescholen hebben vastgesteld dat de succesvolle Rotterdam Academy recht doet aan niveau, perspectieven, leerstijl en begeleidingsbehoefte van de doelgroep. Zij nemen de bijbehorende kenmerken dan ook als uitgangspunt en basisstandaard.

Bij het vormgeven van de curricula gaat het om factoren als:

- *Beroepsprofiel*
- *Pedagogisch-didactisch concept*
- *Studieloopbaanbegeleiding*
- *Samenstelling docententeams*
- *Doorstroommogelijkheden*
- *Herkenbaarheid*

Een helder beroepsprofiel
De opstelling van profielen gebeurt in een intensieve samenwerking tussen hbo, mbo en het werkveld. Studenten en werkveld weten voor welke beroep de opleiding bijzonder geschikt is en hoe talenten van afgestudeerden het best te benutten zijn. De arbeidsmarktkwalificatie van het diploma ligt op niveau 5 van het European Qualification Framework (EQF).

Passend pedagogisch-didactisch concept
Vanzelfsprekend kent elke Ad-opleiding een eigen curriculum. Het bouwt voort op didactische uitgangspunten zoals die in het mbo gemeengoed zijn. Daarna komt gefaseerd de werk- en leerwijze in beeld, zoals bachelor-opleidingen die hanteren.

Intensieve begeleiding van de studieloopbaan
Er is een indringende begeleiding om de overgang van mbo- naar hbo-stijl goed te doen verlopen. Termen als 'warme overdracht' , 'leren studeren' en 'persoonlijke coaching' zijn hierbij kenmerkend.

Breed samengestelde docententeams
Het pedagogisch-didactisch concept en de intensieve studieloopbaanbegeleiding vragen om een daarop toegesneden docententeam. Altijd betreft het een combinatie van docenten met wortels in verwante hbo-bacheloropleidingen, de aanleverende mbo-opleidingen en het afnemende beroepenveld.

Doorstroom naar bachelor
Van de Rotterdam Academy stroomt 30 procent van de afgestudeerden momenteel door naar een hbo-bachelor. Het bevorderen van de doorstroom c.q. het makkelijk gebruik maken van het recht daarop, maakt onderdeel uit van de gehanteerde

aanpak. Dat gebeurt binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenreglementen, maar met een zo breed mogelijke bandbreedte en onderlinge afstemming.

Een herkenbare en eigenstandige positie
Aanpak, niveau en flexibel meebewegen met de ontwikkelingen van de regionale arbeidsmarkt geven een bijzondere kleur aan de curricula. Daarnaast willen studenten zich kunnen herkennen in hun leeromgeving en medestudenten. Mede gezien de ervaring in Rotterdam pleit dit ervoor om de Ad-opleidingen binnen een hogeschool onder te brengen in een zelfstandige eenheid. Een College lijkt het meest passende begrip.

De koers is helder. De zeven samenwerkende hogescholen hebben een stuurgroep om hun Ad-traject verder vorm te geven. Ook ontwikkelen ze een digitaal uitwisselingsplatform. Een landelijk netwerk van Regionale Colleges is de gezamenlijke ambitie.
Hun opzet:

- Samenwerken en kennisdelen
- Uitwisselen en afstemmen van onderwijsprogramma's
- Organiseren van kwaliteitsgaranties
- Verzekeren van soepele doorstromingsmogelijkheden
- Zorgen voor een doordachte landelijke spreiding
- Eenduidig en overtuigend communiceren over deze hbo
- Substantieel vergroten van aantal deelnemende studenten

Het kan snel en goed. De zeven hogescholen voeren - waar nodig of gewenst - gezamenlijk de dialoog met alle betrokken stakeholders. De steun van regionale en lokale overheden is verzekerd. Met hen en het werkveld is er een voortdurende afstemming over regionale behoeften. Er is sprake van opleidingen die duidelijk anders zijn dan de bachelors en zich bijzonder wendbaar aan de actualiteit aanpassen. Het gaat bovendien om opleidingen die een bewezen kwaliteit hebben, doordat ze de Rotterdam Academy als basis nemen. Dit biedt ruimte om de bestaande kaders van de doelmatigheidstoets en/of de toets nieuwe opleiding vereenvoudigd en versneld toe te passen. Daartoe zal overleg gevoerd worden met de CDHO en de NVAO. Mocht dat leiden tot algehele aanpassing van de wettelijke uitvoeringspraktijk, dan geldt dat uiteraard voor alle hogescholen.

Het zwaan-kleef-aan-principe geldt. De zeven hogescholen beschouwen zichzelf als een netwerkorganisatie. Zo nodigen andere hogescholen graag uit om zich aan te sluiten, wanneer deze zich herkennen in hun uitgangspunten, aanpak en ambities, Zo kunnen ze bijdragen aan een succesvol netwerk van Ad-opleidingen. De stuurgroep van de initiatiefnemers houdt daarbij de regie.

Datum Plaats

XXX
College van Bestuur
Avans Hogeschool Breda

XXX
College van Bestuur
Hogeschool van Amsterdam

XXX
College van Bestuur
Hogeschool Rotterdam

XXX
College van Bestuur
Saxion Deventer

XXX
College van Bestuur
Windesheim Flevoland

XXX
College van Bestuur
Windesheim Zwolle

XXX
College van Bestuur
Zuyd Hogeschool Heerlen